İBN-İ FETÂ (Süleymân bin Abdullah)

Nahiv, lügat, kırâat, hadîs, fıkıh ve tefsîr âlimi. Künyesi Ebû Abdullah olup ismi Süleymân (Selmân) bin Abdullah bin Muhammed bin Fetâ'dır. Nehrevân'da doğduğu için Nehrevânî nisbet edildi. Bağdad ve İsfehan'da oturdu 493 (m. 1100) yılında İsfehan'da vefât etti.

Memleketi Nehrevan'da din ve âlet ilimlerine temel olan bilgileri öğrendikten sonra, ilim tahsili için seyahate çıkan İbn-i Fetâ, başta Bağdad olmak üzere, Irak'taki ilim merkezlerini dolaştı. Zamanın büyük âlimlerinden ders aldı. Lügat ilmini Bağdad'da İbn-i Dehhân'dan, Nahiv ilmini yine Bağdad'da Sem'ânî, İbn-i Burhan ve Ebü'l-Hattâb Cebelî'den okudu. Meşhûr Şâfiî fıkıh Âlimi Kâdı Ebû Tayyib Taberî'den, fıkıh ve hadîs ilimlerini öğrendi. Ebû Tâlib bin Gîlân'dan hadîs-i şerîf rivâyet etti. Bunlardan başka birçok âlimin derslerine devam edip, sohbetlerinde bulunarak ilmini ilerletti. Kur'an ilimlerinde âlim, nahiv, lügat gibi yardımcı ilimlerde zamanının İmâmı (en büyük âlimi) oldu. İsfehân'a yerleşti. Taliblerine ders okutup, Allahü teâlânın dînini öğretti. İnsanlara nasihatlerde bulunur, onlara: Allahü teâlânın emir ve yasaklarını öğrenip, Resûlüne (aleyhisselâm) tâbi olmalarını söyler, O'nun mahlûkâtına karşı merhametli olmalarının lüzumunu anlatırdı. Vaktini yalnız Allahü teâlânın râzı olacağı işlerle geçirmeye çalışır, O'nun rızâsına uygun olmayan bir söz söylememek için gayret ederdi. Gündüzleri oruç tutar, geceleri ibâdet ederdi. Güzel ahlâkı, eşsiz ilmi ve kuvvetli zekâsı ile Allahü teâlânın rızâsını kazanmak için gece gündüz ilim öğrenmek ve öğretmekle meşgul olurdu. Pekçok talebe yetiştirdi. Silefî ve kendi oğlu Nizâmiye Medresesi müderrisi Hasen ve İsfehân ulemasından birçok kimse İbn-i Fetâ'dan ilim öğrenmekle şereflendi.

Birçok kıymetli eserin yazarı olan İbn-i Fetâ'nın eserlerinden ba'zıları şunlardır: "Tefsîr-ül-Kur'ân", "Kitâb-ı ilel-il-kırâat", "El-Kânûn fîl-lüga" (on cild), "Şerh-ül-izâh li Ebî Ali Fârisî", "Şerh-i dîvân-il-Mütenebbî" ve "El-Emâlî".

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakat-ül-müfessirîn (Süyûtî) sh. 13

2) Tabakât-ül-müfessirîn (Dâvûdî) cild-1, sh. 192

3) Mu'cem-ül-müellifîn cild-4, sh. 239

4) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 399

5) Keşf-üz-zünûn sh. 163, 212, 446, 812, 1160, 1313,